

Haagse vaccinatieweek

4

Jongeren praten over corona

5

Een veilig thuis voor queer ouderen

10

Week tegen eenzaamheid

11

Contact	2
Ombudsman	3
Gemeenteraad	6
Schone energie in een groene stad	8
Den Haag maakt het	9
Agenda	12

De gemeente zet zich in voor gezond sporten voor alle Hagenaars. Het vernieuwde Spoorcourt in Bezuidenhout is daar een goed voorbeeld van.

TOM VAN DEN DOOL

Weer samen sporten

Veel mensen zijn in de afgelopen coronaperiode minder gaan bewegen. Met de campagne Go Go Den Haag daagt de gemeente iedere Hagenaar uit om weer lekker te bewegen en te sporten.

■ ■ Onder het motto 'Tijd voor jouw gouden wissel' inspireert de campagne iedereen om alledaagse

producten eens wat vaker in te wisselen voor een sportattribuut. Bijvoorbeeld een mobiele telefoon voor een voetbal, of een laptop voor een zwembril. De komende tijd zijn er diverse challenges waarbij Hagenaars elkaar kunnen uitdagen meer te gaan bewegen.

Go Go Den Haag is meer dan alleen een campagne. Ook extra

ondersteuning voor Haagse sportaanbieders en activiteiten voor niet actieve Hagenaars zijn onderdeel van het project om inwoners (weer) in beweging te krijgen. Nu de coronaregels zijn versoepeld kan er ook weer volop samen gesport worden.

Sportieve activiteiten
Benieuwd naar het Haagse sport-

aanbod? Op de website www.gogo.denhaag.nl staat een overzicht met alle sportieve activiteiten in Den Haag. Sportaanbieders vinden er een overzicht van de extra ondersteuning die de gemeente biedt bij de doorstart van het sportseizoen.

Meer informatie?
gogodenhaag.nl

Een Pluim voor mantelzorgers

■ Eén op de drie Hagenaars zorgt voor een naaste, zoals een familielid, vriend of buurman. Dat is mooi en waardevol. Als blijkt van waardering kunnen mantelzorgers een kadokaart (een Pluim) aanvragen. Bijvoorbeeld voor een dagje uit, een praktisch product of een tegoedbon voor een winkel. Aanvragen kan online tot 14 november.

Meer informatie?
denhaagmantelzorg.nl

Campagne over toegankelijkheid: Allemaal verschillend. Allemaal Haags.

■ ■ Hoe toegankelijk is Den Haag? Vier Hagenaars met een beperking laten plekken in de stad zien waar ze zich welkom voelen. De vier zijn hoofdrolspelers in de nieuwe campagne Allemaal verschillend. Allemaal Haags. Ook als je een beperking hebt, moet je volwaardig kunnen meedoen aan zaken als onderwijs, werk, sport, cultuur, uitgaan en winkelen. In Den Haag zijn talloze goede voorbeelden van toegankelijke gebouwen en activiteiten.

Maar het kan en moet nog beter. De campagne is een oproep de goede voorbeelden te volgen en drempels weg te nemen. Harde drempels, maar ook digitale en sociale drempels. Hoe je dat aanpakt, valt te zien op de website www.allemaalhaags.nl. De Haagse campagne sluit aan op de nationale Week van de Toegankelijkheid van 4 tot 8 oktober.

Meer informatie?
allemaalhaags.nl

DenHaag.nl uitgelicht

Zwemmen in de herfstvakantie?
Kijk op denhaag.nl/zwemmen

Actuele informatie over het coronavirus in Den Haag?
Kijk op denhaag.nl/corona

Haagse week tegen mensenhandel Inwoners bewust maken van misstanden in eigen stad

Ogen openen voor uitbuiting

Onder bedreiging werken. Soms zeven dagen in de week. Slecht betaald en in alles afhankelijk van de 'baas'. Ook in Den Haag komt het voor, onder meer in de prostitutie en horeca.

Slachtoffers krijgen steun van SHOP, het kenniscentrum mensenhandel.

Mira (35) kon geen werk vinden in Spanje. Op internet vond ze een schoonmaakbedrijf in Nederland dat personeel zocht. Ze meldde zich aan. Niet veel later woonde ze in een huis op een bungalowpark met zes collega's uit Roemenië en Marokko. De vrouwen maakten hotelkamers en vakantiehuisjes schoon.

Mira tekende een contract, zonder goed te weten wat ze tekende. Eenmaal aan het werk, maakte ze lange dagen, vaak ook in het weekend. 'Hard werken is niet erg. Daarvoor ben ik hier. Maar de baas betaalde ons altijd voor minder uren dan we hadden gewerkt. Zei je daar wat van, dan werd hij agressief. Hij vond mij lastig en na een tijd kon ik vertrekken. Ik had geen werk en geen slaapplek meer, maar nog wel 1.000 euro tegoed van het bedrijf.'

Reddende engel

Via de politie kwam Mira bij SHOP terecht, een organisatie voor hulp aan slachtoffers van mensenhandel. Ze vertelde het verhaal aan zorgcoördinator Heady Soe-Agnie ('Mijn reddende engel'). Heady: 'We hebben aangifte gedaan bij de politie en een advocaat ingeschakeld om het achterstallig loon op te eisen. Mira heeft het deels alsnog gekregen. Het is niet tot een rechtszaak gekomen, omdat er te weinig bewijs was voor arbeidsuitbuiting.'

Heady Soe-Agnie (links) en Mira (rechts): 'Men denkt vaak dat uitbuiting iets is van vroeger of van verre landen.'

HENRIËTTE GUEST

Haagse week tegen mensenhandel

Van 11 tot en met 15 oktober is er voor het eerst een Haagse week tegen mensenhandel. Doel is Hagenaars bewust te maken dat mensenhandel ook in hun eigen stad voorkomt. Voor professionals is er informatie over hoe je signalen van uitbuiting herkent en welke stappen je kunt nemen.

 Meer informatie?
denhaag.nl/mensenhandel
shop-denhaag.nl

SHOP heeft een kantoor aan de Herengracht in Den Haag waar slachtoffers van uitbuiting kunnen aankloppen. De zorgcoördinatoren steunen hen om uit de benarde situatie te ontsnappen en een nieuw leven op te bouwen. Dat gaat van steun bij gesprekken met advocaat, politie en justitie, veilige opvang en medische zorg tot taaltraining en psychosociale hulp.

Ogen openen

Louche netwerken maken misbruik van kwetsbare mensen, zegt Heady: 'Arbeidsmigranten spreken meestal geen Nederlands en hebben geen idee wat hun rechten zijn. De grootste groep zijn slachtoffers van seksuele uitbuiting, gevolgd door arbeidsuitbuiting en criminele uitbui-

ting, zoals werken op wietplantages en in drugslabs. De slachtoffers zwijgen onder dreiging van geweld, uit schaamte of uit angst opgepakt te worden.'

Hoe valt dit te doorbreken? Heady: 'Men denkt vaak dat uitbuiting iets is van vroeger of van verre landen. We moeten onze ogen openen voor misstanden bij ons in eigen stad. Als je merkt dat iemand dagenlang hard werkt, geen contact maakt met anderen en zelden buiten komt, dan mag je je afvragen wat daar aan de hand is. Je kunt vermoedens van uitbuiting melden bij de politie of bij SHOP.'

Met Mira gaat het ondertussen veel beter. Ze heeft een appartement in Den Haag en leert Nederlands. Op haar verzoek wordt een gefingeerde naam gebruikt.

Contact met de gemeente

E-mail: www.denhaag.nl/contact
Telefoon: 14070 (maandag t/m vrijdag 8.30 tot 17.00 uur)
Chatten: www.denhaag.nl/contact (zelfde tijden als telefoon)
Balie: Den Haag Informatie @entrum in Atrium stadhuis (maandag t/m vrijdag 8.30 tot 16.30 uur)
Post: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag
Sociale media: twitter.com/gemeentedenhaag, facebook.com/gemeenteDH, instagram.com/gemeentedenhaag
Gemeenteberichten: Officiële publicaties van de gemeente vindt u op www.overuwbuurt.overheid.nl

Stadsdeelkantoren

Centrum/Stadhuis, Spui 70, 2511 BT Den Haag
Escamp, Leyweg 813, 2545 HA Den Haag
Haagse Hout, Loudonstraat 95, 2593 RV Den Haag
Laak, Slachthuisplein 25, 2521 EC Den Haag
Leidschenveen-Ypenburg, Brigantijnlaan 303, 2496 ZT Den Haag
Loosduinen, Kleine Keizer 10, 2553 CV Den Haag
Scheveningen, Scheveningseweg 303, 2584 AA Den Haag
Segbroek, Fahrenheitstraat 190, 2561 EH Den Haag
Openingstijden: www.denhaag.nl/stadsdeelkantoren
Telefoon: 14070

Colofon

De Stadskrant verschijnt elke vier weken
De volgende Stadskrant verschijnt op: 27 oktober
Uitgave: Gemeente Den Haag, Spui 70, Postbus 12600, 2500 DL Den Haag
telefoon (070) 353 26 30
E-mail: stadskrant@denhaag.nl
Eindredactie: Corinne Leopold
Met bijdragen van: Hans Oerlemans
Klachten bezorging: www.denhaag.nl/stadskrant
Productie: Gemeente Den Haag, IDC
Reacties: Mail uw reactie naar stadskrant@denhaag.nl of bel (070) 353 26 30

Begroting 2022: zorgen om Haagse gemeentefinanciën

Op 9 september presenteerde het college de programmabegroting van 2022 tot 2025. De begroting laat een somber beeld zien van de Haagse gemeentefinanciën. De financiële rek is eruit.

■ De gemeente maakt ieder jaar een begroting om te laten zien waaraan zij geld besteedt. In 2022 gaat het om een bedrag van ongeveer € 2,9 miljard.

Corona

In 2021 heeft de gemeente flink ingezet om Den Haag sterk uit de coronacrisis te helpen. Zo kwam er onder meer een sociaal-economisch herstelplan en een coronabuffer. Het effect van corona op mensen in de stad is enorm geweest. Waar mogelijk springt de gemeente bij om corona-effecten op te vangen.

Zorgen

Het wordt voor de gemeente steeds

lastiger om financieel de eindjes aan elkaar te knopen. Wethouder Financiën Anne Mulder waarschuwt: 'De financiële rek is uit de begroting en zwaar weer dreigt.

In 2022 bedraagt de begroting ongeveer € 2,9 miljard

Al jaren krijgt Den Haag structureel te weinig vergoed door het Rijk voor kosten van bijstand, zorg en jeugdhulp. De problemen worden ondertussen groter en complexer. En als het Rijk daarbovenop de geplande herverdeling van het Gemeentefonds doorzet, dan kost dat Den Haag vanaf 2023 tientallen miljoenen per jaar. Dat geld moet uit de lengte of de breedte komen.'

Gemeenteraadsverkiezingen

De financiële ontwikkelingen bij het Rijk in de toekomst zijn onzeker. Daarom heeft het college ervoor gekozen om op dit moment alleen incidentele knelpunten op te lossen. In maart 2022 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Dan komt er een nieuwe gemeenteraad en een nieuw college. Zij kunnen dan eigen afwegingen maken en een eigen nieuw beleid maken. 'Het lijkt weinig twijfel dat, als het Rijk niet over de brug komt, straks pijnlijke keuzes gemaakt moeten worden, maar welke keuzes dat zijn en hoe ze worden uitgewerkt is niet aan ons,' aldus Mulder.

Wilt u weten waarin de gemeente volgend jaar geld investeert? Kijk dan op financien.denhaag.nl. De gemeenteraad vergadert de komende weken over de begroting en stelt de begroting op 4 november vast.

➔ Pagina 6 en 7: reacties uit de gemeenteraad

Omgevingsvisie: denk mee over de toekomst van de stad

De gemeente gaat een visie opstellen over de toekomst van de stad. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties kunnen de komende tijd meedenken over deze omgevingsvisie.

■ Naar verwachting treedt op 1 juli 2022 de nieuwe Omgevingswet in werking. Deze wet vraagt aan elke gemeente om samen met inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties een om-

gevingsvisie op te stellen. Het is een visie voor de langere termijn over de leefomgeving.

Het gaat bijvoorbeeld om onderwerpen als duurzaamheid, groen, bouwen, verkeer, gezondheid en veiligheid. In de omgevingsvisie staat wat we willen verbeteren, maar ook wat we willen behouden of beschermen.

Meedenken

Binnenkort start de gemeente met

verschillende activiteiten om over de omgevingsvisie in gesprek te gaan. Wilt u ook meedenken over de toekomst van de stad? Stuur dan een e-mail naar: omgevingsvisie@denhaag.nl.

Meer informatie? denhaag.nl/omgevingswet

Honden weer welkom op strand

■ Van 1 oktober tot 15 mei zijn honden weer welkom op het strand. Ze mogen overal rondrennen en hoeven niet aan de lijn. U moet wel de hondenpoep opruimen. Neem daarom een schepje of zakje mee. U kunt de hondenpoep weggooiden in een gewone afvalbak. Handhavers controleren of strandbezoekers zich aan de regels houden.

Meer informatie? denhaag.nl/honden

Informatiepunt Digitale Overheid in Centrale Bibliotheek

Sinds 8 september is er een Informatiepunt Digitale Overheid in de Centrale Bibliotheek. Iedereen kan hier gratis terecht met vragen over bijvoorbeeld huur- en zorgtoeslag, belasting, rijbewijs, (verkeers)boetes, pensioen, uitkering en het coronabewijs. Als het druk is kan het zijn dat u even moet wachten. Meer informatie op www.bibliotheekdenhaag.nl. MARTIJN BEEKMAN

Jeugdbudsmans

Verlopen paspoorten

Zus (20) en broer (19) hebben de Nederlandse nationaliteit, maar zijn opgegroeid en naar school gegaan in Irak. Vader neemt hen mee terug naar Nederland, omdat zijn dochter een medische behandeling nodig heeft. Ze wonen nu bij een vriend in Rotterdam.

De twee hebben verlopen paspoorten. Zonder geldige identiteitspapieren kunnen ze geen kant op in Nederland. De vriend vraagt daarom de gemeente Rotterdam om hen in te schrijven en hun paspoorten te vernieuwen. De gemeente zegt hier niet toe bevoegd te zijn, omdat ze geen geldige papieren hebben. Zijn ze nog wel Nederlander? Ze worden doorverwezen naar Den Haag.

De gemeente Den Haag kan als enige gemeente identiteitspapieren vernieuwen van Nederlanders die nergens staan ingeschreven, meestal omdat ze in het buitenland wonen. Zus, broer en vriend melden zich bij het Haagse stadhuis. Al snel staan ze weer buiten. De gemeente wil het verzoek pas in behandeling nemen als ze een verklaring kunnen tonen van de Iraakse autoriteiten over hun nationaliteit. Het dreigt uit te lopen op een langdurige affaire, terwijl de

situatie van de zus steeds nijpender wordt. De vriend vestigt zijn hoop op de jeugdbudsmans en vraagt de zaak te onderzoeken. Dat helpt. Bij de gemeente is een ambtenaar bereid nog eens goed te kijken hoe het wettelijk zit. Wat blijkt? De wet schrijft voor dat iemands identiteit 'deugdelijk' moet worden vastgesteld, maar dat hoeft niet per se met geldige identiteitspapieren. Rotterdam had in dit geval het verzoek in behandeling kunnen nemen op basis van de verlopen paspoorten. De ambtenaar meldt zijn bevindingen aan de Rotterdamse collega's. Op verzoek van de jeugdbudsmans informeert hij de jongeren. Ook krijgen ze schriftelijk bevestigd dat ze in Rotterdam kunnen worden ingeschreven. Zo gebeurt het. De vriend bedankt de jeugdbudsmans en de gemeente Den Haag voor de snelle actie.

➔ De gemeentelijke ombudsman, mevrouw Stehouwer en de jeugdbudsmans, mevrouw Nass behandelen klachten van burgers over de gemeente Den Haag en de Jeugdzorg. Contact: Sint Jacobstraat 125, 2512 AN Den Haag
Telefoon: (070) 752 82 00
Website: ombudsman.denhaag.nl, jeugdbudsmans.denhaag.nl
Telefonisch spreekuur: woensdag 13.00 tot 15.00 uur.
Maak hiervoor vooraf een afspraak via ombudsman@denhaag.nl of via (070) 752 82 00.

Groot tuinafval gratis opgehaald

■ In het najaar gaan veel mensen in hun tuin aan de slag. Heeft u groot tuinafval zoals takken en struiken? Van 4 oktober tot en met 12 november haalt de gemeente het gratis op tijdens de takkenroute. Maak een afspraak via www.denhaag.nl/afval of via 14070. Van tuinafval wordt onder andere compost gemaakt.

Meer informatie? denhaag.nl/afval

Informatieavond verkiezingen

■ Op woensdagavond 17 november organiseert de gemeente een informatieavond over deadlines en procedures voor alle politieke partijen die mee willen doen aan de gemeenteraadsverkiezingen op 16 maart 2022 in Den Haag. Aanmelden kan op: verkiezingen@denhaag.nl.

Meer informatie? denhaag.nl/verkiezingen

Haagse vaccinatieweek Een week lang activiteiten in de stad rondom vaccineren

‘Je wilt je kind de beste start geven’

Polio, bof en mazelen. Kinderziektes die (bijna) niet meer voorkomen, dankzij vaccinaties. Maar hoe werkt een vaccin eigenlijk? Wat is DKTP? En HPV? Zijn er risico's? Word je ziek van de prik? Genoeg vragen. Reden voor een tweede Haagse vaccinatieweek.

Lorijn is een gezonde, levendige en soms een beetje koppige peuter. Tijdens de zwangerschap kreeg moeder Merel Oostveen een prik tegen difterie, tetanus en kinkhoest. Daarmee was Lorijn vanaf de geboorte direct beschermd tegen kinkhoest, wat een gevaarlijke ziekte is voor baby's. Moeder en kind waren ook al meerdere keren bij het Centrum voor Jeugd en Gezin in Leidschenveen voor de vaccinaties in de eerste veertien maanden.

‘Je wilt je kind de beste start geven in het leven,’ zegt Merel. ‘Als we Lorijn kunnen beschermen tegen nare ziektes, dan doen we dat. De vaccins zijn uitgebreid getest en onderzocht. Daar vertrouw ik op. Lorijn vond de prik vervelend en stribelde tegen, maar dat gebeurt ook bij tandenpoetsen. Na twee minuten zat ze weer te spelen. Verder was ze die dag een beetje hangerig.’

Keuzevrijheid

Anders dan Merel zijn er ook ouders die twijfelen over vaccineren. ‘Ja, die spreek ik regelmatig,’ zegt jeugdarts Yvonne Turfboer van het Centrum voor Jeugd en Gezin. ‘Het is goed dat ouders hierover nadenken. Zij hebben de keuzevrijheid, maar laat ze wel een keuze maken met goede argumenten. Over vaccinaties doen veel spookverhalen de ronde. Samen

Merel Oostveen: ‘Als we Lorijn kunnen beschermen tegen nare ziektes, dan doen we dat.’

HENRIËTTE GUEST

Haagse vaccinatieweek

Vanaf 27 september is er voor de tweede keer een Haagse vaccinatieweek met activiteiten in de stad. Ouders, jongeren en iedereen die betrokken is bij de zorg voor de jeugd praten over het hoe en waarom van vaccineren. Jongeren gaan in een speciale uitzending met elkaar in gesprek over het rijksvaccinatieprogramma. Verder komt er een magazine uit met informatie en veel persoonlijke verhalen. Dit magazine is gratis af te halen bij elk Centrum voor Jeugd en Gezin. Het volledige programma van de Haagse vaccinatieweek staat op www.cjgdenhaag.nl.

 Meer informatie?
cjgdenhaag.nl

zoeken we uit hoe het precies zit. De juiste informatie kan veel zorgen wegnemen.’

Van goed naar beter

Om een virus of bacterie geen kans te geven veel slachtoffers te maken, moeten negen van de tien kinderen gevaccineerd zijn. In Den Haag ligt dat lager dan nodig is. Maar juist de laatste twee jaar stijgt de vaccinatiegraad onder de allerjongsten licht (meer baby's en peuters krijgen een prik). Ronduit spectaculair is de stijging van 14 procent bij jongeren die zich laten vaccineren tegen baarmoederhalskanker (HPV).

‘Den Haag doet het redelijk goed, maar het kan beter,’ zegt Yvonne. ‘In 2019 was hier nog een uitbraak van mazelen. Dit soort infectieziekten zijn echt de wereld

niet uit. Je kind kan een ziekte oplopen op een buitenlandse reis en hier andere kinderen besmetten. Dan krijgen ze vervolgens medicijnen zoals antibiotica, dat wil je toch ook niet?’

Later alsnog inhalen

Het Centrum voor Jeugd en Gezin stuurt uitnodigingen zodra het kind de leeftijd heeft voor een vaccinatie. Volgens Merel kunnen er allerlei redenen zijn om niet te gaan. ‘Ik ken een moeder die het niet kan aanzien dat haar kind wordt geprikt. Dat is ook best zielig. Zij laat het daarom over aan haar man. Zo kun je het ook oplossen.’ Yvonne voegt eraan toe: ‘Als je om welke reden dan ook vaccinaties hebt gemist, dan mag je die later alsnog inhalen. Dat geldt tot en met zeventien jaar.’

Informatieteam in bibliotheken over de coronavaccinatie

GGD Haaglanden is de komende tijd aanwezig in verschillende bibliotheken in de stad met een informatieteam over de coronavaccinatie.

■ ■ Veel grote vaccinatielocaties in de stad zijn inmiddels gesloten. Iedereen van 12 jaar en ouder heeft de kans gehad om een vaccinatieafspraak te maken. Toch zijn er nog veel mensen die twijfelen en/of vragen hebben over de coronavaccinatie. GGD Haaglanden heeft

voor deze groep speciale informatieteams ingericht.

De teams moeten er voor zorgen dat inwoners van verschillende wijken in Den Haag beter geïnformeerd worden over het vaccineren tegen het coronavirus.

Veel vragen

Er zijn veel vragen over het vaccin en over vaccineren. Bijvoorbeeld over de werking van het vaccin, de bijwerkingen en wat als je zwanger bent. Ook voor praktische vragen

kan je terecht bij de informatieteams. Moet ik een afspraak maken voor een vaccinatie? Wat kan ik doen als ik prikangst heb? Waar vind ik een vaccinatielocatie?

Eigen keus maken

Met eenvoudige taal, beeldmateriaal en informatie in verschillende talen wil de GGD mensen bereiken die tot nu meer moeite hebben gehad om zich goed te laten informeren. Het is belangrijk dat iedereen toegang heeft tot de juiste

informatie en op basis van eerlijke informatie een eigen keus kan maken.

Bibliotheken

Het informatieteam komt de komende tijd wekelijks naar de volgende bibliotheken:

- Bibliotheek Schilderswijk, Koningstraat 439: dinsdag van 11.00 tot 17.00 uur
- Bibliotheek Transvaal, Hobbema-plein 30: woensdag van 11.00 tot 17.00 uur

■ Bibliotheek Laak: Linneusstraat 2: donderdag van 13.30 tot 17.30 uur

■ Bibliotheek Bouwlust, Bouwlustlaan 160: vrijdag van 11.00 tot 17.00 uur

■ Bibliotheek Scheveningen, Scheveningseweg 333: zaterdag van 11.00 tot 17.00 uur

 Meer informatie?
ggdhaaglanden.nl

‘Een prik? Elke keus verdient respect’

Moet je op je gevoel afgaan? Of op wat wetenschappers zeggen? Het is één van de dilemma's waar Haagse jongeren over praten tijdens een talkshow van Den Haag FM. Het gaat over corona, vaccineren, de toegangspas en andere maatregelen.

Is er kans dat je onvruchtbaar wordt van het vaccin? Als vrouw wil je weten hoe het zit.' Fay stelt de vraag aan de talkshowtafel. Huisarts in opleiding Naomi Minderhout geeft antwoord. 'De angst is ontstaan omdat zwangere vrouwen in het begin niet meededen aan testen. Inmiddels zijn de vaccins uitgebreid getest en worden overal toegepast. Bovendien is eerder ervaring opgedaan met soortgelijke vaccins. We zien nergens effecten op lange termijn, dus ook niet op de vruchtbaarheid.' GGD-arts Leoni Hofland vult daarbij aan

Betrouwbare informatie

■ Tijdens de talkshow vroegen jongeren waar zij betrouwbare en begrijpelijke informatie kunnen vinden. Leoni Hofland gaf als tip: kijk eens op www.thuisarts.nl. Op www.ggdhaaglanden.nl/coronavaccinatie vind je informatie over vaccinaties.

■ In Den Haag is er ruimte voor ieders mening. Gemeente Den Haag en GGD Haaglanden halen voor de corona-aanpak hun informatie uit wetenschappelijke studies.

dat er veel onderzoek is gedaan naar vaccins die lijken op het coronavaccin. 'Daarvan weten we dat die vaccins veilig zijn voor vrouwen in de vruchtbare leeftijd. Ook weten we dat lange termijn bijwerkingen eigenlijk niet voorkomen doordat vaccins maar kort in het lichaam aanwezig zijn'.

Den Haag FM heeft 20 september in de Centrale Bibliotheek een studio ingericht voor een tv-talkshow over corona. Het gezelschap jongeren is zeer divers: van een verpleegkundige tot een theatermaker. Van vaccinatie-voorstanders tot twijfelaars en overtuigde

tegenstanders. Toch is er opvallend veel eensgezindheid, zoals dat de keuze om te vaccineren bij ieder individueel moet liggen en dat die keuze respect verdient.

In de zaal blijkt grote behoefte aan heldere en 'eerlijke' informatie. Welke bronnen zijn te vertrouwen? Wat niet helpt, is dat de overheid ('Mark en Hugo') en deskundigen nogal eens van koers veranderen. Melanie vindt het terecht kritisch te kijken naar overheidsinformatie, maar dat geldt dan ook voor willekeurige berichten op internet. 'Waarom zou je influencers wel geloven?'

Volgens arts in opleiding Naomi Minderhout is honderd procent zekerheid nooit te geven. 'Misschien dat ooit nog een onbekende bijwerking bij een kleine groep gevaccineerden aan het licht komt. Wat we nu wel zeker weten is dat sommige coronapatiënten heel lang klachten blijven houden. Dat is een langetermijneffect waar het vaccin tegen beschermt.' De uitzending is terug te kijken via de website denhaagtegen corona.nl.

 Uitzending terugkijken? denhaagtegen corona.nl

Doorgaan met leven

‘Het was lang onzeker of ik de vaccins wel kon nemen, vanwege mijn allergie. Ik reageer heftig op allerlei stoffen. Hoe zou mijn lichaam reageren op het vaccin? Na veel overleg met artsen en na onderzoek, was de conclusie dat het kon. Het ging gelukkig helemaal goed. Nergens last van gehad. Ik ben nu beter beschermd, maar moet nog wel opletten. Het zou alsnog niet fijn zijn om corona te krijgen. Daarom is het in

mijn belang dat zoveel mogelijk mensen zich laten vaccineren. Maar tegelijkertijd vind ik dat iedereen die beslissing zelf moet kunnen nemen. Ik reken niemand daarop af en ga nog steeds om met niet-gevaccineerde vrienden. Als ik geen enkel risico wil lopen, moet ik me opsluiten in huis. Maar ik wil ook gewoon doorgaan met leven.’

Joy Holwijn (17)
student International Business Haagse Hogeschool

Geen pandemie

‘Het verhaal achter de pandemie klopt niet. Vanaf het begin zijn er halve waarheden verteld. In feite is er helemaal geen pandemie. Corona wordt gebruikt om een andere agenda door te drukken en steeds meer controle over mensen te krijgen. Plannen voor een vaccinatiepaspoort dateren al uit 2019. Politici bepalen nu wie in dit land mogen blijven leven. Die macht hebben we hen nooit gegeven. Een vriendin van mij had

ernstig nierfalen. Ze kon meermalen niet in het ziekenhuis terecht voor een behandeling, omdat men met corona bezig was. Toen er eindelijk wel plaats was, is ze dezelfde dag nog overleden. Was corona nou echt zo levensbedreigend dat de zorg en het openbare leven compleet moesten worden ontregeld? Ik geloof er niks van. Daarom laat ik me niet vaccineren.’

Camiel Verweg (28)
muzikant, producer

Hoe lang wachten?

‘Ik heb geen moment getwijfeld over vaccineren. Het voelde bevrijdend toen het zover was. Eindelijk kon ik iets doen tegen de pandemie en helpen om ons oude leven terug te krijgen. Ik vertrouw op de wetenschap. De vaccins zijn wereldwijd getest, onderzocht en toegelaten. Wat kan ik daar als leek over zeggen? Als je iets mankeert en de huisarts schrijft medicijnen voor, dan slik je die toch ook? Voor mij telt vooral

voorkomen dat ik anderen besmet. Zelf verwacht ik niet zo ziek van corona te worden. Ik respecteer dat sommige mensen er anders over denken en bijvoorbeeld liever even wachten met vaccineren, wegens mogelijke lange termijn effecten. Maar hoe lang wil je wachten op een zeldzame bijwerking? De eerste prikken werden al een jaar geleden gezet in de testfase.’

Alex Westerveld (25)
student Climate and Management

Fracties reageren op begroting

Op 9 september presenteerde het college van burgemeester en wethouders de programma-begroting 2022 – 2025. Op donderdag 4 november bespreekt de gemeenteraad de begroting. Fracties krijgen de mogelijkheid de begroting eventueel aan te passen door middel van hun moties en amendementen. In dit overzicht geven de fracties hun eerste indruk van de begroting.

 denhaag.nl/gemeenteraad

Richard de Mos:
Coronapas niet actief handhaven
Burgemeester van Zanen gaat ervoor zorgen dat in de stad niet actief gehand-

haafd wordt op de coronapas. Dat zei hij na de oproep van fractievoorzitter Richard de Mos tijdens de APB. Tijdens de persconferentie van het kabinet werd toezicht op de controleplicht van het coronabewijs aangekondigd. Hierdoor lopen cafés risico gesloten te worden. 'Schandalig dat zwaar getroffen sectoren, zoals de horeca, culturele sector en evenementenbranche opnieuw worden gepakt met maatregelen waarvan altijd is gezegd dat die niet zouden komen,' aldus De Mos, die ook wijst op de woorden van de voorzitter van het Veiligheidsberaad. Die zegt dat het door premier Rutte toegezegde geld voor 'extra handjes' om te controleren of bezoekers een coronapas bij zich hebben, weinig zin heeft omdat er te weinig handhavers zijn. Hart voor Den Haag vindt dat de beperkte capaciteit ingezet moet worden op het leefbaar houden van de stad.

Frans de Graaf:
We moeten keuzes maken
De Haagse VVD begrijpt de financiële onzekerheid in deze coronacrisis. We zien

ook dat we als raad keuzes moeten maken. Waar gaan we als stad in investeren? Sommige partijen hebben al duidelijk gemaakt te willen kiezen voor lastenverhoging. De Haagse VVD kiest voor een leefbare, veilige, én groene stad waar je goed kan wonen. Zonder de belastingen te verhogen. We hebben aan het college gevraagd om een aantal scenario's in kaart te brengen, zodat we weten waar we als raad voor kunnen kiezen om de financiën op orde te kunnen brengen. Daarom moeten we als stad keuzes durven maken, want niet kiezen is óók een keuze.

Dennis Groenewold:
Juist nu slim investeren
D66 maakt zich grote zorgen om de financiële toekomst

van de stad. Het goede nieuws is dat we voor volgend jaar een sluitende begroting hebben, maar daar blijft het ook bij. Het is duidelijk dat het Rijk over de brug moet komen met geld. Maar alleen dat is niet voldoende. We moeten durven praten over hoe we op andere manieren onze inkomsten kunnen verhogen, iets wat de huidige wethouder Financiën niet aandurft. Want D66 wil niet dat onze financiële problemen ten koste gaan van mensen die het nu al moeilijk hebben. Juist als je elke cent moet omdraaien, moet je slimme investeringen doen. Daarom wil D66 bijvoorbeeld investeren in een rijke schooldag zodat we het beste onderwijs kunnen geven. En we moeten alles op alles zetten om het lerarentekort op te lossen.

Arjen Kapteijns:
GroenLinks mist echte keuzes
De programma-begroting bevat voor GroenLinks veel goed nieuws, zo wordt er

de komende tijd bijvoorbeeld extra geld vrijgemaakt voor de begeleiding van statushouders. Daarnaast komen er meer stage- en werkplekken voor jongeren en volwassenen die het nu moeilijk hebben. Ook maken we duurzaamheid bereikbaar voor elke inwoner met meer elektrische laadpalen en zonnepanelen. Tegelijkertijd laat de begroting zien dat onze stad in financieel zwaar weer verkeert. Veel problemen worden doorgeschoven naar de volgende coalitie, terwijl het juist belangrijk is om nu echte keuzes te maken voor de toekomst van de stad. GroenLinks kijkt daarom met een dubbel gevoel naar deze begroting. In deze lastige tijden moeten we blijven omkijken naar de mensen in onze stad die hulp nodig hebben. En samen toewerken naar een leefbare, duurzame stad voor iedereen.

Kavish Partiman:
Tegen de polarisatie
Ondanks onvoldoende financiële steun vanuit het Rijk en de coronacrisis is

er een evenwichtige begroting gepresenteerd. Dit college neemt daarmee zijn verantwoordelijkheid en kiest voor investeren in de leefbaarheid van onze stad. Goede sportvoorzieningen, plekken en pleinen waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en samenleven, en groen. Ook is er bijzondere aandacht voor mensen die het minder hebben, zoals het aanpakken van mensenhandel en het creëren van uitstapprogramma's voor prostituees. Te midden van de grote tegenstellingen in Den Haag, die ook politiek zichtbaar zijn in een coalitie van zeer verschillende politieke partijen, kiest ons stadsbestuur voor samenwerken en verantwoordelijkheid nemen. Dat is een goede keuze. Met polariseren schiet je niets op, en onze inwoners al helemaal niet. Laten we zij aan zij dienstbaar zijn aan de Haagse samenleving.

Mikal Tseggai:
Sterker en sociaal uit pandemie
De gevolgen van de coronacrisis worden steeds meer zichtbaar: mensen hebben

dierbaren verloren, ondernemers hun zaak en kinderen hebben nog meer onderwijsachterstanden opgelopen. Meer jonge mensen moeten meepraten over de stad en hoe we verdergaan na corona. Want het blijkt dat de coronacrisis hen het hardst heeft geraakt. Ze raakten hun baan kwijt, liepen een achterstand op op school en vinden geen betaalbaar huis. Zij verdienen een serieuze vertegenwoordiging in de politiek. Onze kinderen verdienen de beste docenten, goede huiswerkbegeleiding en een passend schooladvies. We investeren in meer betaalbare woningen voor jong en oud. Voor huisjesmelkers en beleggers is geen plek in onze stad. Zo komt Den Haag sterker en eerlijker uit de crisis.

Fatima Faïd:
Begroting van de onmacht
Met deze begroting had het college een laatste kans om nog iets goed te maken

van deze door corona en corruptieaffaires verpeste raadsperiode. Dat is totaal mislukt. Talloze onderwerpen worden doorgeschoven naar het volgende college. Plannen voor de huisvesting van zorgdoelgroepen worden getorpedeerd, de verplaatsing van coffeeshops uit de Weimarstraat zit moervast, de woningcrisis ontspoord verder, omdat het college de markt en de corporaties niet in de hand heeft en met de klimaatcrisis weet men ook geen raad. Wij zijn blij dat er over een half jaar verkiezingen zijn want dit is een verloren raadsperiode. Het enige wat van de grond is gekomen is het sloopbeleid. Duizenden betaalbare woningen in Zuid-West en de Heesterbuurt dreigen tegen de vlakte te gaan. Maar dat is geen verdienste, dat is een ramp.

Robert Barker:
Grote problemen met lege spaarpot
Dit stadsbestuur gebruikt zijn laatste begroting om vlak voor de verkiezingen tal van

cadeautjes uit te strooien over de stad. Maar het cadeau voor het volgende college is minder leuk: een lege spaar rekening en een begrotingstekort van 19 miljoen euro per jaar. De kater komt dus later. Ondertussen blijven veel grote vraagstukken onopgelost. De opwarming van de aarde gaat gestaag door, omdat de overheid niet echt ingrijpt. Zo zijn de meeste Haagse woningen nog steeds slecht geïsoleerd. Ook is er nog geen oplossing voor de stikstofcrisis, waardoor onze kwetsbare Haagse natuur naar de knoppen gaat. Omdat er door de stikstofcrisis niet meer gebouwd mag worden, verergert bovendien de woningnood. De oude politieke partijen hebben deze problemen veroorzaakt en ze zullen ze niet kunnen oplossen. Daarvoor moeten we fundamenteel anders omgaan met dieren, de natuur en de planeet.

Sebastian Kruis:
Het is tijd voor de PVV
De erfenis van vier jaar VVD en GroenLinks in één college is een

Den Haag dat zo goed als failliet is. Door foute keuzes is het financieel een puinhoop. En ook moreel is de Haagse politiek failliet. Je hebt in Den Haag inmiddels meer kans om neergestoken te worden dan om een huis te vinden. Het is daarom hoog tijd om orde op zaken te stellen. De PVV wil het roer radicaal omgooien na de verkiezingen. Den Haag is vol. Het tegengaan van bevolkingsgroei wordt doelstelling van beleid. Criminaliteit pakken we keihard aan. Den Haag wordt weer een veilige stad om te wonen, met goede zorg en lage belastingen. Een stad waar je niet bang hoeft te zijn als je 's avonds laat alleen naar huis fietst. En waar kinderen veilig kunnen buitenspelen in een mooie groene omgeving. Een stad die gezellig druk is in plaats van volgestouwd met zoveel mogelijk mensen per vierkante meter.

Tahsin Çetinkaya:
Gelijke kansen
In de begroting zien we positieve ontwikkelingen wat betreft duurzaamheid

participatie. Het is echter, zoals vaker, een ongelijke begroting. Kwetsbare wijken die de financiële hulp van de gemeente nodig hebben worden nauwelijks genoemd in de begroting. De leefbaarheid in deze wijken gaat langzaam achteruit in levensvatbaarheid. Er is een groot afvalprobleem en er is weinig groen. Tevens heeft de coronacrisis de meest kwetsbaren in de samenleving geraakt, en zij lijden nu nog het meest. Wachtlijsten voor huiszoekenden bereiken de hemel. Arbeidsmigranten leven in erbarmelijke omstandigheden. Het college weigert om hier werk van te maken. Daarom zullen wij nog altijd strijden voor gelijke kansen voor alle wijken.

Judith Klokkenburg:
Stad niet klaar voor de toekomst
Den Haag staat er financieel beroerd voor en dit college

doet er niets aan. Er worden geen keuzes gemaakt. Sterker nog: € 12 miljoen wordt er uit de spaarpot getrokken om de begroting nog één keer sluitend te krijgen. Een volgend college wordt opgezadeld met een structureel tekort van € 20 miljoen per jaar. Kleine, eenmalige meevallers worden gebruikt om zaken die de gemeente al lang op orde had moeten hebben op orde te krijgen, zoals het terugdringen van de wachttijden bij publiekszaken. Wat de ChristenUnie/SGP betreft is dit een doekje voor het bloeden en moet er ook in de komende jaren geïnvesteerd worden in goede dienstverlening. Al met al mist deze begroting visie en laat het zien dat we niet klaar zijn voor de uitdagingen van morgen: voldoende nieuwe betaalbare woningen, goede en toegankelijke (jeugd)zorg, de energietransitie en zorg voor de mensen die door corona hard zijn geraakt.

Lesley Arp:
Daadkracht ver te zoeken
Deze begroting laat zien dat we een stadsbestuur nodig hebben dat keuzes

durft te maken. Nu wordt er 19 miljoen aan bezuinigingen over de verkiezingen heen getild. Belangrijke beslissingen worden uitgesteld, terwijl kwetsbare wijken gebukt gaan onder vele problemen zoals het stijgende aantal daklozen, overbewoning en het steeds groter wordende afvalprobleem. Het stadsbestuur moet keihard aan de slag om te voorkomen dat ook de komende winter mensen noodgedwongen op straat slapen, door een permanente winteropvang te regelen. Ook de broodnodige verbetering van de leefbaarheid in wijken als Laak en Transvaal kan niet wachten tot na de verkiezingen. Het stadsbestuur moet investeren in wijken die kopje onder dreigen te gaan, in plaats van miljoenen te reserveren voor prestigieuze projecten zoals de Tour de France en Campus Den Haag. Eerst de basis op orde.

Adeel Mahmood:
Crisis, crisis en nog eens crisis
Alhoewel er licht begint te schijnen aan het einde van COVID-19 tunnel zijn

de zorgen en de problemen van de burger alsmat toegenomen. Op onderwerpen als de woningnood, het onderwijs, armoede en de kwaliteit van de openbare ruimte zien we als stad nog steeds in een tunnel waar geen licht te bezien valt. Vele malen hebben we dit als NIDA aangekaart, maar toch zien we weinig vooruitgang. Het college geeft aan dat de financiële rek eruit is. Dit is een zeer zorgelijke situatie maar gek is het niet als we zien dat de voorgaande jaren de gemeente enorme overschrijdingen heeft gehad in vele projecten. COVID-19 heeft ons geleerd en anders dan anders te denken. Burgerparticipatie is hierin essentieel. Daarom is ons appel aan het college om meer te doen om burgerparticipatie te bevorderen zodat er op tal van onderwerpen die de burgers direct raken betere beslissingen genomen kunnen worden.

Meerjaren Duurzaam Onderhoudsplan VvE Mariottestraat pakt onderhoud duurzaam aan

Hulp bij duurzaam onderhoud

De VvE aan de Mariottestraat besloot om het onderhoud grondig aan te pakken en de onderhoudswerkzaamheden slim te combineren met de verduurzaming. Hierbij kreeg de vereniging hulp van VvE-beheerder Diamela Koelen en de gemeentelijke VvE-balie.

De eerste stap was om voor deze VvE een Meerjaren Duurzaam Onderhoudsplan (MDOP) op te laten stellen. In het MDOP staat het onderhoud van het gebouw voor de komende vijftien jaar. Elke Haagse VvE met minder dan tien appartementen kan een MDOP op laten stellen. Een MDOP bestaat uit een onderhoudsbegroting en bevat daarnaast adviezen om het gebouw energiezuiniger, gezonder en comfortabeler maken. Diamela Koelen: 'Vaak gaat het zo: er is onderhoud nodig aan het pand en dan wordt de kans aangegrepen om hierbij ook gelijk isolatie toe te passen. Dit was ook zo in de VvE Mariottestraat. De VvE bestaat uit zes appartementen. Het dak is lek en moet vervangen worden.'

Geld lenen voor onderhoud

Om de kosten voor het onderhoud te kunnen financieren is er een lening aangevraagd vanuit het Duurzaamheidsfonds VvE's Den Haag. De VvE gaat met de lening onder andere het dak vervangen en isoleren, houtrot herstellen en vloerisolatie aanbrengen. Daarnaast wordt in de toekomst groot onderhoud gepleegd aan de gevels en het schilderwerk. Dankzij de lening kunnen de werkzaamheden een stuk sneller uitgevoerd worden, dan wanneer hiervoor gespaard moet worden.

Diamela voor de VvE Mariottestraat, waar onder andere dak- en vloerisolatie wordt aangebracht.

FRANK JANSEN

Duurzaamheidsfonds VvE's Den Haag

■ Het duurzaamheidsfonds is een VvE-lening voor kleine VvE's die graag op korte termijn hun gebouw willen onderhouden en verduurzamen. VvE's hebben vaak te weinig geld in kas om deze plannen uit te voeren. Het VvE-fonds maakt het voor VvE's mogelijk om het onderhoud en het verduurzamen te kunnen combineren en betalen. Ook aan de slag met het duurzaam onderhoud van uw VvE? Neem dan contact op met Hou van je Huis via telefoonnummer (070) 353 32 81 of (070) 353 99 31.

 Meer informatie?
duurzamestad.denhaag.nl/vve

“
Dankzij de lening kunnen de werkzaamheden een stuk sneller uitgevoerd worden
”

Start werkzaamheden

De werkzaamheden in de VvE Mariottestraat zijn in augustus gestart en duren ongeveer twee maanden. Door de dak- en vloerisolatie zitten de bewoners er deze winter extra warm bij.

Steun uit Europa

Het Duurzaamheidsfonds VvE's Den Haag en de financiële bijdrage voor MDOP's zijn mede mogelijk gemaakt door Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en Kansen voor West.

Doe mee met het Klimaatfonds

■ Zoekt u financiering voor een maatregel die energie gaat besparen of waarmee duurzame energie opgewekt kan worden? Misschien komt u wel in aanmerking voor een bijdrage van het Klimaatfonds. Het Klimaatfonds compenseert de CO₂-uitstoot van de gemeente Den Haag en andere Haagse organisaties door te investeren in lokale projecten die leiden tot een vermindering van CO₂-uitstoot. Bijvoorbeeld het plaatsen van

zonnepanelen. De financiële bijdrage van het Klimaatfonds wordt per situatie berekend. Bij zonnepanelen komt het neer op ongeveer € 30,- per zonnepaneel. Het Klimaatfonds is beschikbaar voor maatschappelijke organisaties, instellingen zonder winstoogmerk, bewonersverenigingen en VvE's.

 Meer informatie?
klimaatfonds.nl/denhaag

Een daktuin voor jong en oud

In het jaar van het dak zetten we elke maand een bijzonder Haags dak in het Haagse zonnetje. In september kreeg Maartens Sackers de 'gouden dakpan' voor de daktuin van wooncomplex Binck Eiland. Op het dak van de ondergrondse parkeergarage ligt een grote groene binnentuin. Kijk op www.duurzamestad.denhaag.nl/jaarvanhetdak.

ROOS VAN OSNABRUGGE

Subsidies voor verduurzaming

■ Gaat u aan de slag met de verduurzaming van uw woning of gebouw? Er zijn diverse subsidies en andere mogelijkheden om dit te financieren. Zowel voor particuliere woningeigenaren als voor VvE's, ondernemers, stichtingen en verenigingen. Bijvoorbeeld leningen voor VvE's, subsidie voor een groen dak en elektrisch koken.

 Meer informatie?
duurzamestad.denhaag.nl/subsidies-wonen

Den Haag groeit. De gemeente wil de stad leefbaar, bereikbaar en verkeersveilig houden voor bewoners, ondernemers en bezoekers. We maken meer ruimte voor fietsers, voetgangers en openbaar vervoer. Ook tijdens bouw en herinrichting moet de stad bereikbaar zijn. Werkzaamheden stemmen we dus zo goed mogelijk op elkaar af.

Werk in uitvoering

Herinrichting Bezuidenhout-Oost

De straten in Bezuidenhout-Oost worden opnieuw ingericht. Het riool is verouderd en wordt vervangen. De gemeente wil de leefbaarheid in de wijk vergroten door de parkeerdruk te verlagen en de wijk te vergroenen. Het werk wordt in drie fases gedaan, fase 1 en 2 zijn klaar. Begin september zijn de werkzaamheden voor fase 3 gestart. De werkzaamheden duren tot het najaar van 2023.

De straten krijgen nieuwe riolering, bomen, fietsnietjes en parkeerplaatsen. Voor de herinrichting worden de straten van gevel tot gevel (of tot aan de voortuinen) opengebrouwen. Daarna worden het riool en de huisaansluitingen van het riool vervangen. Tot slot worden de straten weer dichtgemaakt en opnieuw ingericht.

Theresiastraat wordt na de herinrichting 30 km per uur. Vanwege deze snelheidsverlaging wordt ook het asfalt vervangen door klinkers. De gemeente wil hinder door trillingen als gevolg van de klinkers voorkomen. De straatwerkgroep Theresiastraat is hier nauw bij betrokken. De werkzaamheden in de Theresiastraat staan voor de zomer van 2022 gepland.

BouwApp

Meer informatie over het project staat op www.denhaag.nl/bezuidenhout-oost of download de BouwApp. Via deze app houdt de aannemer bewoners op de hoogte van de werkzaamheden. De BouwApp is te vinden in de Google Play Store of Apple App Store. Zoek dan op 'herinrichting Bezuidenhout-Oost fase 3'.

Aanpassingen Theresiastraat
De maximumsnelheid in de

Meer informatie?
denhaag.nl/bezuidenhoutoost

De toekomstige inrichting van het plein bij de Joan Maetsuyckerstraat.

GEMEENTE DEN HAAG

Vooruitblik

Veilig en comfortabel fietsen voor senioren

Om gezond oud te worden, is het belangrijk om te blijven bewegen. Fietsen is een fijne vorm van bewegen die iedereen tot op hoge leeftijd kan blijven doen. Nieuwe verkeersregels, toenemende verkeersdruk en fysieke beperkingen brengen voor senioren uitdagingen met zich mee. De gemeente Den Haag biedt daarom fiets- en e-bikedagen aan. Dit zijn opfriscurssussen voor de rijvaardigheid en verkeersregels. Ieder jaar is een andere wijk aan de beurt. Deze zomer en najaar doen zo'n 250 Haagse senioren mee. Veilig Verkeer Nederland en het Fietscollege verzorgen de cursussen.

FietsFit-oefeningen

Oefeningen doen, is belangrijk om veilig en comfortabel te blijven fietsen. Met FietsFit-oefeningen worden de coördinatie, spierkracht, lenigheid van nek en schouders, reactievermogen en uithoudingsver-

mogen getraind. Op- en afstappen kunt u bijvoorbeeld oefenen door een touwtje te spannen op kniehoogte en daar zijwaarts overheen te stappen. De FietsFit Oefeningen staan op www.doortrappen.nl.

Tips voor de fiets

Ook is het belangrijk dat uw fiets in goede conditie is. De remmen en verlichting moeten bijvoorbeeld goed werken. Als uw fiets goed is onderhouden, fietst u lichter en gaat uw fiets langer mee. Meer tips vindt u ook op de website van Doortrappen.

E-bikes

Bij een e-bike krijgt u ondersteuning bij het trappen. Zo kunt u makkelijker langere afstanden fietsen, zelfs met tegenwind. Een e-bike rijdt anders dan een gewone fiets. Tips voor het veilig rijden met een elektrische fiets vindt u op www.vvn.nl.

Actueel

- 6 september t/m 29 oktober: Groen van Prinstererlaan tussen Laan van Meerdervoort en Mozartlaan afgesloten voor asfalteringswerk.
- 13 september t/m 14 november: Veluweplein, verkeershinder en omleidingen door aanleggen veilig fietspad
- 13 september t/m 14 november: Loosduinseweg - De La Reyweg - Regentesselaan, omleidingen vanwege vervanging verkeerslichten
- Half oktober 2021 t/m maart 2022: verkeershinder Utrechtsebaan (A12). Ga voor actuele informatie naar www.denhaag.nl/utrechtsebaan.

Meer informatie?
denhaag.nl/bereikbaarheid

Den Haag maakt het openbaar vervoer fiets parkeren op auto orde

Klaar

Kademuur Prinsessewal kan weer 100 jaar mee

De oude kademuur van de Prinsessewal is opgeknapt en kan weer 100 jaar mee. De gemeente werkt op verschillende plekken in de stad aan stabiele kademuuren en veilige bruggen. Zo blijft de stad goed bereikbaar voor inwoners en bezoekers. Veel oude kademuuren en bruggen staan op houten palen. Een bacterie in het water heeft deze houten palen aangetast. Daarom is het nodig om oude kademuuren en

bruggen te vervangen. Op veel Haagse kades staan bomen en die wil de gemeente het liefst laten staan bij werk aan de kade. Vaak kan dat niet. Bij de Prinsessewal is gewerkt met een innovatieve methode (jetgrouten) waardoor de bomen wel konden blijven staan. Hiermee is de fundering onder de bestaande kademuur vernieuwd.

Meer informatie?
denhaag.nl/kademuren

Extra flitspalen in de stad

Bij het Sweelinckplein en bij het kruispunt Vaillantlaan-Wouwermanstraat staan extra flitspalen. Hiermee wordt gecontroleerd op snelheid en door rood rijden. De flitspalen worden nog getest en gaan daarna in werking.

HENRIËTTE GUEST

Een veilig thuis voor queer ouderen

Hoe veilig voelen queer (LHBTI) ouderen zich in een zorginstelling? Eveline van de Putte zet zich hier al jaren voor in namens Roze 50+, een samenwerkingsverband van de ANBO en het COC. Met een goed gesprek of een 'Tour d'Amour' langs verzorgingshuizen, waarin zij verhalen vertelt samen met roze oudere Magda.

Eveline van de Putte: 'Veel ouderen zeggen: ik voelde me anders, maar ik had er geen woorden voor.'

MARJON VAN DER VEGT

Eveline van de Putte (auteur en trainer) zet zich al sinds 2010 in voor queer ouderen. De verhalen die ze hoorde raakten haar. 'Jongere LHBTI'ers realiseren zich niet welke weg deze groep heeft afgelegd. Uit de kast durven komen, mogen trouwen, het was niet vanzelfsprekend. Begin jaren 70 was homoseksualiteit zelfs nog strafbaar. Het gold als psychische afwijking. Rolmodellen waren er niet, roze mensen dachten dat ze de enige waren, of gestoord. Veel ouderen zeggen dan ook: 'ik voelde me anders, maar ik had er geen woorden voor.'

Roze Loper

Ook lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuele mensen, transgenders en interseksuelen (LHBTI's) moeten zich thuis en veilig kunnen voelen in een zorg- en welzijnsinstelling. Daarvoor is een officieel keurmerk ontwikkeld: de Roze Loper. De gemeente betaalt mee aan de Roze Loper-certificering en aan training rondom seksuele diversiteit. Heeft u interesse? Mail dan naar emancipatie@denhaag.nl.

Voor queer ouderen in een zorginstelling is niet altijd begrip, merkt Van de Putte. 'Een vrouw heeft bijvoorbeeld een foto van haar overleden vriendin staan en het personeel begrijpt niet dat dat haar partner was.'

Veiligheid voor iedereen

Van het management van tehuizen hoor ik vaak: 'Dat soort mensen woont hier niet.' Dan vraag ik: 'Hoe kan het dat u dat denkt?' Voelen de ouderen zich niet veilig genoeg om ervoor uit te komen? Weten de professionals en vrijwilligers te weinig over het onderwerp? 'Dat hebben we niet in de opleiding gehad,' zeg-

gen ze dan, 'die oudjes kunnen dat toch gewoon zeggen?' Maar als je vroeger ziek, slecht en zondig bent genoemd en je wordt afhankelijk van anderen, kijk je wel uit wat je zegt. Ouderen kunnen pas zichzelf zijn als er ruimte voor ze is en kennis over het onderwerp. Dat is geen voorkeursbeleid, maar zorgen voor veiligheid voor iedereen. Onbekend maakt onbemind. Aandacht kan in kleine dingen zitten. Draai op je maandelijkse filmavond bijvoorbeeld eens een roze film, met nagesprek.'

Levensverhaal

Tijdens de coronapandemie stond

het onderwerp niet overal op de agenda. 'Het was voor zorginstellingen al moeilijk genoeg om aan alle wettelijke verplichtingen te voldoen. Daar heb ik begrip voor,' zegt Van de Putte. 'Tegelijk blijft het heel belangrijk. Als een instelling echt aandacht wil hebben voor het welzijn van de bewoners en wil werken vanuit hun levensverhaal, moet hun personeel de problemen, vragen en wensen van deze groep leren herkennen.'

 Meer informatie? roze50plus.nl

Magda Römgen: 'Mensen komen vaak naar me toe met hun eigen verhaal.'

HIELCO KUIPERS

Pas na haar scheiding ontdekte ze de ware liefde

'Miss Senior Pride 2021' is ze sinds kort: Magda Römgen, 84 jaar. Ze is blij met de aandacht voor het onderwerp en de waardering voor haar werk bij Tour d'Amour: 'De kers op de taart.' Römgen vertelt bij Tour d'Amour vooral over haar eigen leven. Als tiener herkende ze haar verliefdheid op een meisje niet als zodanig, want verliefd werd je op een jongen. Ze trouwde met de oudere broer van haar grote liefde. 'Ik heb veel van hem gehouden, maar verliefd, nee.' Pas na haar scheiding

ontdekte ze de ware liefde en ze is nu al 43 jaar samen met haar vrouw. Ze krijgt veel reacties op dit verhaal. 'In de pauze of na afloop komen mensen vaak naar me toe met hun eigen verhaal.' Voor hulpverleners, mantelzorgers en vrienden heeft ze dit advies: 'Denk eens niet in het heteromodel. Hou er rekening mee dat mensen ook op een andere manier geleefd kunnen hebben.'

Cisca Koernap: 'We merken dat zelfs deelnemers uit de wijk uit de kast komen.'

MARTIJN BEEKMAN

Een Gray Parade rond Roze Zaterdag

Op dit moment heeft het Wijndaelercentrum (Florence) als enige Haagse zorginstelling het Roze Loper-keurmerk. 'Dat hebben we al heel lang, sinds een humanistisch raadsvrouw het belang ervan inzag,' vertelt Cisca Koernap van het Wijndaelercentrum. 'Natuurlijk kost het tijd, maar als je iets belangrijk vindt kan het toch nooit te veel tijd kosten?' Waaruit blijkt queervriendelijk zijn in de praktijk? 'Het begint al met nieuwe collega's, met wie we altijd het onderwerp ter sprake brengen. We praten

erover in werkoverleggen en geven er bijvoorbeeld een les over, zoals we dat ook over medische onderwerpen doen. We organiseren activiteiten met raakvlakken. Rond Roze Zaterdag hebben we een feestweek, de 'Gray Parade'. En er is een bevolgen werkgroep, die regelmatig bij elkaar komt. Maar het gaat er vooral om dat we respectvol met elkaar omgaan. We merken dat zelfs deelnemers uit de wijk uit de kast komen nadat ze aan onze activiteiten hebben meegedaan.'

Nina Ruijter: 'Iedere jongere heeft wel talenten, hobby's of interesses die je samen met anderen kunt beleven.'

HENRIËTTE GUEST

Jezelf soms alleen en onzeker voelen, hoort bij opgroeien. Maar als dat gevoel lang aanhoudt en diep zit, wordt het tijd voor actie. De website Eerste Hulp bij Eenzaamheid geeft tips. Ook voor jongeren. Door corona is dat nu extra hard nodig.

'Klein gebaar een groot verschil'

In je eentje op je kamer gamen. Of dezelfde games spelen, maar dan met een groepje samen in het buurthuis. Zo wordt in Leidschenveen geprobeerd jongeren uit hun isolement te halen. 'Je moet aansluiting zoeken bij wat jongens en meiden leuk vinden,' vertelt Nina Ruijter (28). Zij is medewerker Welzijn, Jeugd en Participatie in stadsdeel Centrum en werkte eerder in Leidschenveen – Ypenburg. 'Iedere jongere heeft wel talenten, hobby's of interesses die je samen met anderen kunt beleven. Daar ligt een kans om verbinding te maken.'

Samen koken

'Pas nog sprak ik een meisje dat zich alleen voelde en daar iets aan wilde doen. Ik vroeg waar ze van hield. Koken doet ze graag. We hebben gezocht naar kookactiviteiten in de buurt. Ze zit nu ook bij een club waar meiden elkaar coachen. Als je druk bezig bent,

Eerste hulp bij eenzaamheid

De Haagse campagne sluit aan op de landelijke Week tegen Eenzaamheid (30 september tot 7 oktober) met als motto Kom erbij. Wie zich alleen voelt, moet weten dat er velen zijn die ook graag meer contacten willen.

Op www.ehbe.nl staan tips hoe de eerste stappen te zetten. Hier vind je ook het programma van de actie-week en de talloze initiatieven in Den Haag zoals Lief & Leedstraatjes, Open je Hart, Haagse Helpers, de School voor Eenzijn, Vraag elkaar, Haagse Community tegen Eenzaamheid en de Luisterlijn.

Meer informatie?
ehbe.nl
ehbe@denhaag.nl

denk je niet aan eenzaamheid. Voor iedereen is wel iets te vinden wat past. Soms is er meer nodig: een cursus vrienden maken of een training voor meer zelfvertrouwen en een positiever zelfbeeld. Dat kan bij clubs als Youz. Bij Elance Academy kun je je aanmelden voor een coachingsprogramma.'

(Lock)down

De gemeente heeft de campagne Eerste hulp bij eenzaamheid (EHBE) gelanceerd. Uit de GGD Gezondheidsmeter 2020 blijkt dat veel Hagenaars weleens gevoelens van eenzaamheid hebben. Dat aantal is in de coronatijd gegroeid door de lockdown en andere beperkende maatregelen. Iedereen had ermee te maken, maar zeker voor jongeren was het een zware tijd. Vandaar dat de campagne zich speciaal op hen richt. Het uitgaansleven lag stil en scholen waren dicht. Nieuwe contacten maken en vrienden blijven zien, was moeilijk. Dat kan

lang doorwerken.'

'We moeten niet te somber doen,' zegt Nina. 'Veel jongeren hebben de veerkracht om zelf uit een dip te komen. Je weg vinden in het leven gaat nu eenmaal met ups and downs. Maar soms is extra hulp nodig van ouders, docenten of jongerenwerkers. De campagne geeft tips wat je zelf en je omgeving kan doen.'

Niemand alleen

Langdurige eenzaamheid kan veel oorzaken hebben. Jonge mantelzorgers hebben het soms zo druk met zorgen dat er geen ruimte overblijft voor contact met leeftijdgenoten. Ook armoede of een nare echtscheiding kunnen het gevoel geven er alleen voor te staan. Erover praten met iemand die je vertrouwt, is het begin van verandering.

Nina vindt dat eenzaamheid iedere Hagenaar aangaat. 'Laten we goed letten op de mensen in

onze omgeving. Voel je dat het met iemand minder goed gaat, begin dan voorzichtig een gesprek of onderneem samen iets leuks. Het is fijn om gezien en gehoord te worden. Den Haag laat niemand alleen, daar moeten we met z'n allen voor gaan.'

“
Als je druk bezig bent, denk je niet aan eenzaamheid
”

Kunsthof voor kinderen in de herfstvakantie

15 OKT Kinderen tot en met 12 jaar kunnen deze herfstvakantie weer volop genieten van theater, dans, film, straattheater en muziek. Kunstfestival De Betovering biedt van 15 t/m 23 oktober zo'n 500 voorstellingen en workshops op ruim 50 locaties in Den Haag zoals

theaters, musea, op straat en meer. Het aantal kaarten dat deze editie verkocht kan worden is beperkter dan normaal. Op de website staan de coronaregels die gelden tijdens het festival.

 Meer informatie?
debetovering.nl

500 voorstellingen en workshops op ruim 50 locaties in Den Haag. ANDRES OLIVARES

Kinderboekenfestijn

16 OKT Het Kinderboekenfestijn is de feestelijke afsluiting van de Kinderboekenweek in Den Haag. Op zaterdag 16 oktober kun je schrijvers, illustratoren en acteurs ontmoeten, meedoen met leuke workshops, genieten van theater

en meedoen met een quiz. Het Kinderboekenfestijn is van 11.00 tot 16.00 uur in de Centrale Bibliotheek (Studio B eerste verdieping). De toegang is gratis.

 Meer informatie?
bibliotheekdenhaag.nl

Lydia Rood is een van de schrijvers op het kinderboekenfestijn in de bibliotheek.

Stadswandeling in de voetsporen van Spinoza

1 OKT In maand oktober organiseert Gilde Den Haag negen keer de stadswandeling 'In de voetsporen van Spinoza'. Een gids neemt u mee langs herinneringen aan deze wereldberoemde wijsgeer, met aandacht voor zijn leven, zijn filosofie, zijn geestverwanten en

zijn volgelingen. Spinoza woonde de laatste zeven jaar van zijn leven in Den Haag en voltooide hier de 'Ethica'. De wandelingen zijn op 1, 3, 9, 10, 15, 17, 22, 30 en 31 oktober.

 Meer informatie?
gildedenhaag.nl

Westduinpark. FLEUR BEEMSTER

Excursies met de boswachter in het Haagse groen

16 OKT Dit najaar organiseren boswachters Hans van der Meijs en Erwin Hemel weer wandelexcursies in het Westduinpark en op landgoed Clingendael. Tijdens deze excursies vertellen zij enthousiast over alle bijzonderheden, veranderingen en mooie plekjes. De wandelexcursies duren ongeveer 1,5 tot 2 uur en zijn op:

- zaterdag 16 oktober om 10.00 uur (Westduinpark)
- dinsdag 19 oktober om 13.30 uur (Westduinpark)
- woensdag 20 oktober om 13.30 uur (Westduinpark)
- zaterdag 23 oktober om 9.00 uur (Clingendael)

- zondag 24 oktober om 9.00 uur (Westduinpark)
- woensdag 27 oktober om 9.00 uur (Clingendael)
- vrijdag 29 oktober om 9.00 uur (Clingendael)

Aanmelden

Wilt u meelopen tijdens één van deze excursies? Stuur dan snel een e-mail naar excursies.boswachter@denhaag.nl en geef duidelijk aan met hoeveel personen u komt en op welke datum. Per excursie kunnen maximaal 20 personen deelnemen.

 Meer informatie?
hethaagsegroen.nl/wandelen21

Zwemmen met het hele gezin

Waterpret is voor alle leeftijden. Den Haag heeft zes zwembaden. In elk zwembad is er ruimte om met het hele gezin te komen zwemmen. Dat kan tijdens het vrij zwemmen en gezinszwemmen. Op tijden voor gezinszwemmen hebben jongeren onder de 18 jaar uitsluitend toegang onder

begeleiding van een meezwemmende volwassene. Als uw kind geen zwemdiploma heeft, zijn zwemvleugels verplicht. Heeft u een Ooievaarspas? Dan krijgt u 50% korting.

 Meer informatie?
denhaag.nl/zwemmen

Het Spinozahuis aan Paviljoensgracht 72. SPINOZAHUIS

Den Haag Onderneemt

30 OKT Tijdens het evenement Den Haag Onderneemt op dinsdag 30 november in de Fokker Terminal kunnen Haagse ondernemers elkaar ontmoeten, inspiratie opdoen, en ideeën uitwisselen. Thema dit jaar is: Zakendoen in coronatijd: Wat hebben we geleerd? Tijdens Den Haag Onderneemt worden ook de Haagse Parels uitgereikt, de prijs voor Haagse bedrijven en personen die een bijzondere bijdrage aan de Haagse economie leveren.

 Meer informatie en aanmelden?
ondernemersportaal.denhaag.nl

Tentoonstelling van Gregory Dubus

1 OKT Gregory Dubus is een Franse kunstenaar die ruim 13 jaar in Den Haag woont. Hij is gespecialiseerd in geometrisch abstracte kunst. Van 1 oktober tot 7 november is bij Bos Fine Art aan de Korte Vijverberg een tentoonstelling te zien van 120 kunstwerken die hij de afgelopen 30 jaar heeft gemaakt.

 Meer informatie?
bosfinearts.com

Valpreventie voor ouderen

11 OKT Ouderen in Escamp, Laak, Haagse Hout en Loosduinen kunnen vanaf 11 oktober op elf verschillende locaties een valpreventietraining volgen. De eerste les is een gratis proefles. De kosten voor de overige twaalf lessen zijn 50 euro. Met een Ooievaarspas krijgt u 50% korting. Inschrijven kan via de website. De afgelopen maanden volgden ruim honderd senioren de training van Den Haag blijft staan. Een valongeval is de belangrijkste oorzaak van letsel bij ouderen.

 Meer informatie?
denhaagblijftstaan.nl